

Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartementet

Postboks 8118 Dep.

0032 Oslo

Bergen, den 15. august 2011

Sendt via postmottak pr. epost

Dep ref. 201001044- /BSS

**VEDRØRENDE MULIG INNFORING AV ENDRING I
KVOTEUTNYTTELSESBESTEMMELSENE I REGULERINGSFORSKRIFTENE
FOR FISKE ETTER NVG, MAKRELL, SILD SØR AV 62 GRADER, TORSK ETC.
NORD FOR 62 OG TORSK I NORDSJØEN, LODDE, KOLMULE, TOBIS SAMT
VASSILD - UTTALELSE TIL HØRINGSNOTAT AV 30. JUNI 2011.**

Pelagisk Forening takker Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartementet for at det ble åpnet en høringsrunde i spørsmålet om å endre kvoteutnyttelsesbestemmelsen i en rekke reguleringsforskrifter.

Som departementets høringsbrev av 2009 med ref. 200900924- / ENG påpekte ved forrige endring av kvoteutnyttelsesbestemmelsene, er “en kvote, ett fartøy“ bestemmelsene fastsatt i de respektive årlige reguleringsforskrifter “etter grundige politiske overveielser og inneholder begrensninger som skal ivareta fellesinteresser og overordnede politiske hensyn”. Videre var det fremhevet at endring i disse bestemmelsene var “uheldig i forholdet til de etablerte strukturvoteordningene, da det innebærer en faktisk mulighet til å strukturere fartøy uten å nytte de ordningene som er fastsatt”.

Hvis gjennomført vil de foreslåtte endringene føre til en vidtrekkende endring i dagens strukturregime uten at noen av hovedbestemmelsene i strukturregelverket blir drøftet. Pelagisk Forening tillater seg å stille spørsmål om dette er den politikk den regjerende konstellasjon ser seg tjent med å føre. En eventuell endring vil uten tvil gi de større aktørene i norsk fiskeri betydelig drahjelp, ikke bare til å kontrahere nybygg, men også til å forbedre sin økonomiske situasjon for øvrig. Dette vil igjen øke muligheten for at mangfoldet i eierstrukturene på konsesjon- og flåtesiden desimeres ytterligere.

Høringsnotatet vektlegger rederienes egenkapitalbehov ved kontrahering av nybygg. Burde ikke også det samme gjelde rederier som ønsker å skifte ut til nyere brukt fartøy eller komme i bedre posisjon for å styrke sitt driftsgrunnlag. Utskiftning til nyere brukt fartøy vil jo også gjøre det enklere for de som selger til eventuelt og kontrahere nytt. Pelagisk Forening har den oppfatning at det bør være et hovedpoeng i norsk fiskeripolitikk å beholde et variert eierskap i norsk fiskeflåte. Den senere tids omsetning av fiskefartøy inkl. konsesjoner har vist at problemene i hovedsak ikke dreier seg om å bygge nytt, men heller å sikre tilstrekkelig driftsgrunnlag. I disse situasjonene er det for tiden økonomiske muskler som gjelder.

Hvis gjeldende forslag blir innført kan man se at et ringnotfartøy som flyttes mellom to konsesjoner kan fiske 1300 ts basis i to år, samt doble inntekter fra kvoter på eventuelle tilleggskonsesjoner. Grovt regnet vil dette kunne gi en inntekt på et “dobbeltfiskende” fartøy på 125 millioner kr. pr. år. Slik forslaget til endringen er fremmet er det heller ingen bestemmelser som hindrer at det også fiskes triple kvoter på samme fartøy, noe som enkelte fartøy har kapasitet til.

I den perioden det var åpning for rederikvoteordning kan man med gjennomgang av regnskapstall se at de som fikk benytte seg av ordningen i ringnot og fiske 800 ts basis på ett fartøy fikk store løft i resultat og egenkapital. Foreslåtte ordning vil kunne forfordele flerbåtsrederi i alle segmenter på en måte som vil sette varige spor i fordelingen av rettigheter og konsesjoner.

Høringsnotatet sier i punkt 3 at “En åpning for kvoteutnyttelse mellom fartøy i samme rederi vil være problematisk i forhold til andre regler, som for eksempel reglene om kvotetak i strukturordningene.” Som kjent er kvotetakene lagt fast i strukturkvoteforskriften og forskrift om spesielle kvoteordninger. Departementet sier videre at dette da vil kunne omgås ved at to rederi i samme konsern “vil kunne **nyte godt** av det fremlagte forslaget ved å foreta kjøp/salg seg i mellom”. Hvem som nyter godt av en eventuell endring er alltid et viktig spørsmål. For Pelagisk Forening er svaret åpenbart. De som i all hovedsak nyter godt av den foreslåtte endringen er rederier som alene eller i samarbeid med andre, direkte eller indirekte eier flere konsesjoner og fartøy.

Definisjonen på et konsern er gitt i aksjeloven§ 1-3. Der heter det at “Et morselskap utgjør sammen med et datterselskap eller datterselskaper et konsern.” En betydelig andel av norske fiskefartøy i flerbåtsrederier ligger i konsernmodeller eller kan med enkle selskapsmessige beføyelser organiseres slik.

For rederi som disponerer én konsesjon eller et sett deltagerrettigheter vil ordningen ikke være noe man vil nyte videre godt av. For det første er det en rekke fartøyeiere som ikke vil kunne bygge nytt som en følge av svakere driftsgrunnlag eller andre årsaker. Dernest vil fartøyeiere utenfor en konsernmodell måtte forholde seg til helt andre forretningsmessige realiteter som igjen vil vanskeliggjøre ordningen. Enbåtsrederier vil måtte gå i reelle forhandlinger med andre rederi og får da selvfølgelig møte helt andre kostnader enn “konsernbåtsrederi”.

I den politiske plattformen for dagens regjering heter det at “Regjeringen vil ha en variert flåte og rettferdig fordeling av fiskeressursene som bidrar til å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene.” Pelagisk Forening har den oppfatning at endring av reguleringsforskriftenes kvoteutnyttelsesbestemmelser dessverre ikke vil være med å fremme regjeringens mål. Tung politiske behandling ble som kjent gitt til strukturvotespørsmålet, både innad i fiskerierorganisasjonene og ikke minst i St. meld. Nr. 21 og den påfølgende regelendringen gjennomført under ledelse av Helga Pedersen. En eventuell endring som høringsnotatet foreslår vil ha vidtrekkende fordelingsrettslige konsekvenser som berører kjernen i strukturdebatten, uten på noen måte å ha vært gjenstand for bredere politisk oppmerksomhet.

Pelagisk Forening foreslår at forskriftsendringen revurderes og eventuelt utarbeides på ny mer i tråd med regjeringens politisk uttalte mål.

En mulig tilnærming bør være at de forskjellige tak i strukturregelverket respekteres og at endringen gjøres i en permanent forskrift. Uansett bør ikke en nybyggingsprosess som går over flere år bygge på årlige forskrifter, samt “kan bestemmelser”, dvs. at rederiet ikke har krav unntak fra kvoteutnyttelsesreglene selv om vilkårene er oppfylt.”, jf høringsnotatets punkt 3, første avsnitt.

Dersom departementet finner det hensiktsmessig å ta saken videre er Pelagisk Forening av den oppfatning at man på politisk nivå bør avklare:

- Forholdet til de forskjellige tak i strukturvotesforskriften og forskrift om spesielle kvoteordninger.
- Hvilken konkurransevidende effekt vil en slik ordning ha? Skal “konsernrederier” på denne måten prioriteres fremfor enkelbåtsrederier, i og med rederier i konsernmodeller enkelt kan disponere denne “rederikvoteordningen” innad over et lengre tidsrom?
- Hvis slike regler innføres, hvilken forskriftsmessig plassering bør de ha? Endring av årlige reguleringsforskrifter gir dårlig rettslig beskyttelse for nybygningsforhold som strekker seg over flere år. Ordninger av så

omfattende karakter bør eventuelt fremkomme i permanente forskrifter og ikke vanskelig tilgjengelige endringer i et stort antall årlige forskrifter.

- Skal det innføres en tidsbegrensning eller antallsbegrensning ved benyttelsen av ordningen? Slik det fremstår nå kan et rederi som i konsernmodell disponer flere konsesjoner drive et vedvarende nybyggingsprogram og fiske doble eller triple kvoter i lang tid.
- Skal ordningen bare gjelde utskiftning til nybygg?

Dersom Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartementet ønsker å gi næringen et løft mht. en rettferdig fordeling av fiskeressursene som bidrar til å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene, **foreslår Pelagisk Forening at departementet** vurderer å innføre:

- En ordning hvor der tillates at rederiene får disponere sine rettigheter innenfor rammen av strukturkvotereguleringen i 2 år i forbindelse med utskiftning av fartøy. Denne retten bør være uavhengig om forholdet gjelder utskiftning til nybygg eller brukt fartøy. Forhold til mannskap bør kunne løses slik det er gjort i havarikvotebestemmelsen.
- En ordning bør kun benyttes bare en gang på hver grunnlagskvote innen en gitt tidsperiode og være uavhengig av at fartøy må midlertidig skjøtes inn og ut av aktuelle rederi. Forholdet til deltagerlovens § 4 er ikke kommet i veien for løsninger med henhold til tidligere rederikvoteordninger, ei heller bestemmelsene om havarikvoteordning og slumpfiskkvoteordning.

En annen modell som også ville gi utøverne et jevnt fordelt løft er å vurdere en gjenåpning av muligheten for å gi det kontraherende rederi rett til å føre en nybyggingskontrakt til avskrivning. Et slikt skattemessig tilnærming vil gi fiskeriflåten en felles og samlende plattform.

Uansett må slike forhold fastsettes i en permanent forskrift slik næringen får den forutberegnelighet som er påkrevd, samt sikre næringsutøverne tilnærmet like vilkår. Det å avkreve at aktørene “(midlertidig) kan kjøpe et fartøy” gjør det hele unødvendig komplisert og reiser en rekke juridiske, mannskapsmessige, praktiske og ikke minst skattemessige problemstillinger. Disse transaksjonene vil være å regne som skattemessig realisasjon, noe som igjen gir usikkerhet i de påfølgende ligningsår. En ordning som baserer seg på at næringsutøverne midlertidig skal skjøte fartøy frem og tilbake blir også meget kostnads- og tidskrevende. Forholdet skal avklares med bank, forsikring og skipsregister. Videre skal fiskeridirektoratet gi ervervstillatelse, merkebrev og tilskrive rederiet om at de faktisk kan gå i fiske, samt føre det hele i sine registre.

Det er i dag kontrahert en rekke nybygg på bakgrunn av gjeldende regelverk. I den senere tid er det også levert flere nybygg. Mange av disse er kontrahert av dyktige enbåtsrederier som har realisert nybygg under gjeldende rammebetingelser. Sammenlignet med disse vil “konsernbåtrederier” få en sær stor fordel, hvis det skulle innføres en ordning som foreslått i høringsnotatet.

Pelagisk Forening takker igjen for muligheten til å komme med innspill i denne svært viktige saken og vil gjerne være med på en eventuell videre prosess med henhold til å endre regelverket, for å sikre rettferdig fordeling av fiskeressursene som bidrar til å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene.

Med vennlig hilsen,

Pelagisk Forening

Daglig leder Torstein Solem